

Littekens na acne

L.I. Kuhlmann *

Littekens veroorzaakt door acne is een veelvoorkomend huidprobleem. Het kan vaak leiden tot psychosociale problemen voor de patiënt. Het ontstaan van acne littekens wordt o.a. beïnvloed door de ernst van de acnelaesies en zelf-manipulatie. Uit onderzoek blijkt dat 80 tot 90% van de patiënten (atrofische) acnelittekens ontwikkelt (1).

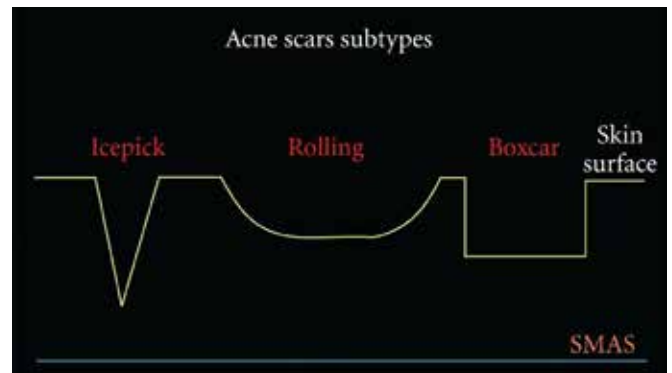
Soorten acne littekens

Acnelittekens worden ingedeeld in drie soorten: icepick littekens, boxcar littekens en rolling scars (1,2). Deze drie types variëren in diepte en breedte en bevinden zich onder het omliggende huidoppervlak, ook wel atrofie genoemd (foto 1). Figuur 1 en tabel 1 laten de kenmerken van verschillende soorten atrofische littekens zien. Een combinatie van de littekens kan aanwezig zijn bij een en dezelfde patiënt. Voor de behandelaar maakt dit de behandeling van de littekens complexer doordat niet ieder type litteken even effectief reageert op eenzelfde behandelingsmethode. Combinatie van behandelingen tegelijkertijd of met een korte interval kan gewenst zijn om optimaal resultaat te behalen.

Behandelmogelijkheden

Er worden voor de behandeling van acne littekens veel verschillende behandelmogelijkheden gebruikt. Ondanks het brede aanbod van beschikbare behandelmethoden om acne littekens cosmetisch te verbeteren is er op tot op heden geen gouden standaard. Adequate zonbescherming met spf 30 of hoger tussen maart en november is belangrijk ter voorkoming van pigmentatie als gevolg van acne.

Daarnaast bestaan er enkele behandelmogelijkheden, zoals peelings, microneedling, microdermabrasie, licht en laser.

Figuur 1. Soort atrofische acne littekens (2).

Peeling

Tijdens een behandeling met een chemische peeling wordt een exfoliërend zuur aangebracht op de huid. De bovenste huidlaag wordt hierdoor verdund en de groei van nieuwe huidcellen gestimuleerd. Door de chemische peeling kunnen verkleuringen verminderd worden en is daarom met name geschikt voor oppervlakkige acnelittekens.

Microdermabrasie

Bij een behandeling door middel van microdermabrasie wordt de bovenste laag met dode huidcellen verdund door

Tabel 1. Classificatie atrofische acne littekens (2)

Type litteken	Klinische beschrijving
'Icepick littekens'	Zijn smal (< 2 mm), diep en scherpe littekens welke reiken tot de diepe dermis of het subcutane weefsel. In de vorm van een punt.
'Rolling littekens'	Ontstaan doordat de huid een ander reliëf aanmaakt dan een normaal uitziende huid. Rolling littekens zijn meestal breder dan vier of vijf mm. Abnormale fibrosering en verankering van het littekenweefsel van de dermis aan de subcutis leidt tot het oppervlakkige effect van schaduwvorming en een rollende en golvende verschijning van de huid.
'Boxcar littekens'	Boxcar littekens zijn ronde tot ovale depressies met scherp afgebakende verticale randen, vergelijkbaar met varicella littekens. Ze zijn klinisch breder aan het oppervlak van de huid dan icepick littekens en lopen niet taps toe tot op het punt van de basis. Boxcar littekens kunnen zowel ondiep als diep zijn en zijn breed aan de oppervlakte en breed in de diepte waardoor er een U-vorm ontstaat.

Foto 1. Atrofische acne littekens.

middel van kristallen of een diamantkopje. De dode huidcellen worden als het ware van de huid afgeslepen. De huid kan hierdoor gladder worden gemaakt maar heeft op de littekens een beperkt effect.

Microneedling

Microneedling is een behandeling waarbij vibrerende, steriele naaldjes microscopisch kleine gaatjes in de huid maken. De huid wordt hierdoor aangezet tot herstel waardoor collageen wordt gestimuleerd. Ook hierbij is het belangrijk de behandeling te herhalen voor verbetering.

Licht- en lasertherapie

De meest effectieve behandeling voor diepere acne littekens is lasertherapie. Laserbehandelingen voor acne littekens kunnen gericht zijn op de roodheid van de littekens en op structuurverbetering. Voor structuurverbetering kan er zowel gefractioneerd als niet gefractioneerd worden gewerkt. Daarnaast wordt een keuze gemaakt tussen een ablatieve of non-ablatieve laser. CO₂-laser is ablatief, dit betekent verdampend. Tijdens een gefractioneerde laserbehandeling worden er zeer kleine, gecontroleerde kanalen in de huid geschoten door middel van hitte. De kanalen worden omringd door normale, gezonde huid. Deze kanaaltjes komen tot in de lederhuid. Daarnaast kan de CO₂-laser niet gefractioneerd/volledig ablatief worden ingezet. Bij deze techniek is er sprake van één gerichte, verdampende laserstraal. Tijdens de behandeling kan oppervlakkig en/of in de diepte worden behandeld. Ook hierbij wordt de huid aangezet voor herstel en wordt er collageen en elastine aangemaakt. Dit zorgt voor een verbetering van de diepe littekens en

een verbeterde huidstructuur. De hersteltijd verschilt per laser. Laserbehandelingen kunnen worden herhaald voor optimaal resultaat. Laserbehandelingen worden uitgevoerd door huidtherapeuten en dermatologen.

Om acne littekens zoveel mogelijk te voorkomen is het belangrijk de huid zo min mogelijk te manipuleren (1,2). Dus met rust te laten. Voor effectieve behandeling van acnelittekens moet de acne helemaal uitgeblust zijn. Een adequate behandeling van acne is belangrijk en kan door huidtherapeut, huisarts en dermatoloog uitgevoerd worden.

Literatuur

1. Jacob CI, Dover JS, Kaminer MS. **Acne scarring: A classification system and review of treatment options.** Journal of the American Academy of Dermatology, 2001;1:109-117.
2. Fabbrocini G, Annunziata MC, D'Arco V, et al. **Acne scars: Pathogenesis, Classification and Treatment.** Dermatology Research and Practice, 2010;1-13.

* Lauri Kuhlmann, huidtherapeut poli dermatologie, Rijnstate Ziekenhuis, locatie Velp